

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/124/2015
Identifikačné číslo spisu:	4014200232
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4014200232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: E. T., bytom E., zastúpená JUDr. Máriou Kozákovou, advokátkou so sídlom Odborárska č. 7, Košice, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. októbra 2014, č.k. 23Sd/65/2014-42, v znení opravných uznesení č.k. 23Sd/65/2014-62 z 21. januára 2015 a č.k. 23Sd/65/2014-70 zo 17. marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 20. októbra 2014, č.k. 23Sd/65/2014-42, v znení opravných uznesení č.k. 23Sd/65/2014-62 z 21. januára 2015 a č.k. 23Sd/65/2014-70 zo 17. marca 2015 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozsudkom z 20. októbra 2014, č.k. 23Sd/65/2014-42, v znení opravných uznesení č.k. 23Sd/65/2014-62 z 21. januára 2015 a č.k. 23Sd/65/2014-70 zo 17. marca 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XY z 25.01.2014 v spojení so zmenovými rozhodnutiami (v znení rozhodnutí) toho istého čísla z 18.07.2014 a 20.08.2014 .

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutím z 25.01.2014 odporkyňa podľa § 293cr, § 69a, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZSP“) zvýšila starobný dôchodok navrhovateľky od 03.01.2014 na sumu 316,50 € mesačne, rozhodnutím z 18.07.2014 ho zvýšila už od 17.07.2013 na sumu 307,50 € mesačne a rozhodnutím z 20.08.2014 na sumu 316,50 € mesačne od 01.01.2014.

Krajský súd z dávkového spisu odporkyne zistil, že navrhovateľke bol právoplatným rozhodnutím odporkyne z 26.02.2008 od 17.02.2007 priznaný predčasný starobný dôchodok v sume 6 870 Sk mesačne; výplata predčasného starobného dôchodku bola navrhovateľke zastavená právoplatným rozhodnutím odporkyne z 01.03.2011 podľa § 293bt ods. 3. Ďalším právoplatným rozhodnutím odporkyne z 12.03.2012 bola výplata predčasného starobného dôchodku uvoľnená do dovŕšenia dôchodkového veku v sume 280,20 € mesačne, vrátane zvýšenia o 3,3% (9 €), o ktorú sumu by sa

tento dôchodok v roku 2012 zvýšil, ak by jeho výplata nebola zastavená - toto rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k.19Sd/97/2012 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 25.09.2013, sp.zn.7So/123/2012. Navrhovateľka požiadala o prepočet starobného dôchodku žiadosťou z 03.01.2014, o ktorej odporkyňa rozhodla preskúmaným rozhodnutím.

Na tom základe mal krajský súd preukázané, že nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku v období do dovŕšenia dôchodkového veku netrval od 18.03.2011 do XX.XX.XXXX, teda 360 dní a ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku navrhovateľka mala nárok na starobný dôchodok v sume 271,20 € mesačne. Keďže odporkyňa rozhodnutím z 18.07.2014 starobný dôchodok navrhovateľky zvýšila od 17.07.2013 na 287,47 € mesačne, teda o 6% ($360 : 30 = 12 \times 0,5\% = 6\%$), čo predstavuje sumu 16,27 € ($287,60 \times 6\%$) a túto sumu upravila o zvýšenia za roky 2012 (9 €), 2013 (11,20 €) na úhrnnú sumu 307,70 € a rozhodnutím z 20.08.2014 zvýšila starobný dôchodok podľa § 82 ZSP od 01.01.2014 (8,80 €) na 316,50 € mesačne, krajský súd považoval preskúmané rozhodnutia za súladné so zákonom č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla nepreskúmateľnosť rozsudku, pretože z neho nie je zrejmé, aký je rozdiel medzi rozhodnutiami odporkyne z 18.07.2014 a 20.08.2014, pričom vo všetkých rozhodnutiach odporkyne, ako aj v rozsudku krajského súdu, sa citujú ustanovenia ZSP, ale nikde nie je uvedené, prečo nie je možný navrhovateľkou požadovaný prepočet dôchodku a krajský súd neuviedol, prečo nepripustil ňou požadované znalecké dokazovanie.

Navrhovateľka poukázala na to, že od počiatku sa domáha nároku (zvýšenia starobného dôchodku) od 01.01.2013; v tejto súvislosti poukázala na list odporkyne z 29. januára 2013 ako odpoveď na jej list zo 16.01.2013, v ktorom ju však odporkyňa neupozornila na novú zákonnú úpravu, platnú od 01.01.2013, ani na povinnosť zaslať novú žiadosť o zvýšenie.

Namietla, že súd vo veci pojednával bez toho, aby sa oboznámil z dávkovým spisom odporkyne a zistil obsah listu zo 16.01.2013, o zaslanie kópie ktorého navrhovateľka žiadala. Odporkyňa jej pritom odmietla oboznámenie sa s obsahom dávkového spisu. Krajský súd jej nepredložil ani vyjadrenie odporkyne, ktorého predloženie bolo odporkyni uložené na pojednávaní dňa 22.09.2014.

Keďže krajský súd sa neoboznamoval s dávkovým spisom, má za to, že bez preskúmania prijal argumentáciu odporkyne, čím porušil jej právo na rovnaké postavenie pred súdom.

Ďalej namietla, že odporkyňa až v priebehu konania zmenila svoje rozhodnutie z 25.01.2014 (rozhodnutím z 18.07.2014 a 20.08.2014). Z toho dôvodu krajský súd nesprávne rozhodol aj o náhrade trov konania, lebo v dôsledku zmeny rozhodnutia bola v konaní úspešná a preto jej patrí náhrada trov prvostupňového konania, vyčíslená za poskytnutú službu právnej pomoci v celkovej výške 645,46 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázala na to, že v zmysle § 69a ods. 2 ZSP, účinného od 01.01.2013 je možné prepočítať predčasný starobný dôchodok najskôr od 01.01.2013, a to iba na základe žiadosti, pričom navrhovateľka žiadosť o prepočet z 10.07.2013 podala na poštovú prepravu dňa 17.07.2013. Nárok na výplatu starobného dôchodku v sume určenej podľa § 69a ods. 2 a § 293cr ods. 1 ZSP jej preto vznikol až od 17.07.2013.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). V zmysle § 492 ods. 2 SSP konania podľa tretej časti piatej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred 1. júlom 2016, sa dokončia podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

V zmysle § 114 ods. 1 OSP súd pojednávanie pripraví tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní.

Podľa § 114 ods. 2 OSP v rámci prípravy pojednávania súd doručí návrh na začatie konania (žalobu) odporcovi (žalovanému) spolu s rovnopisom a prílohami návrhu do vlastných rúk a poučí účastníkov podľa § 120 ods. 4. Vyjadrenie odporcu súd bezodkladne odošle navrhovateľovi.

Podľa § 250d ods. 1 veta prvá OSP žalovaný je povinný v súdom určenej lehote predložiť súdu svoje spisy spolu so spismi orgánu prvého stupňa.

V zmysle § 250m ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2, § 249 ods. 2 a § 250j ods. 1 OSP súd preskúmava rozhodnutie a postup správneho orgánu v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe (ďalej len „v medziach žaloby“). Keďže v priebehu súdneho preskúmavania rozhodnutia odporkyne z 25.01.2014 odporkyňa toto rozhodnutie zmenila rozhodnutím z 18.07.2014 a starobný dôchodok navrhovateľky od 17.07.2013, súd musí preskúmať zákonnosť tohto rozhodnutia v medziach opravného prostriedku z 18.02. 2014 ako aj námietok voči tzv. zmenovému rozhodnutiu z 18.07.2014.

Pokiaľ navrhovateľka namietla, že krajský súd vec prejednal bez toho, aby sa oboznámil s dávkovým spisom odporkyne, táto jej námietka dôvodná nie je. Zo súdneho spisu vyplýva, že dávkový spis odporkyne bol krajskému súdu predložený dňa 20.10.2014 a odporkyni bol vrátený 25.02.2015.

Pokiaľ navrhovateľka namietala, že krajský súd jej nedoručil vyjadrenie odporkyne k vyjadreniu navrhovateľky, túto jej námietku odvolací súd považoval za dôvodnú. Hoci ustanovenia tretej časti OSP platia na konanie podľa piatej časti OSP len primerane, a súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby, v zmysle ustálenej judikatúry súd nie je povinný doručovať účastníkovi konania „vyjadrenie odporcu k vyjadreniu navrhovateľa“.

V danom prípade však krajský súd pochybil, lebo na základe žiadosti navrhovateľky, doručenej mu 16.10.2014, mal postupovať podľa § 44 ods. 1 OSP.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť (dôvod na zrušenie v odvolacom konaní), ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 6/03 z 13. marca 2003).

Krajský súd v intenciách vyššie citovaného ustanovenia nepostupoval. V odôvodnení svojho rozsudku obširne uviedol obsah rozhodnutia z 25.01.2014, obsah vyjadrení účastníkov v priebehu súdneho konania, skutkové zistenia zo spisu odporkyne, poukázal na ustanovenia § 293c ods. 1 a ods. 2 a § 69a

ods. 2 a ods. 3, resp. § 82 ods. 16 ZSP a skonštatoval, že odporkyňa postupovala v zmysle zákonných ustanovení.

V odôvodnení rozsudku však absentuje vysvetlenie krajského súdu, ako vec sám právne posúdil (vyložil) z hľadiska relevantných ustanovení zákona a ktoré požiadavky navrhovateľky a z akých dôvodov považoval za nedôvodné. Žiadnym spôsobom sa nevysporiadal s námietkou navrhovateľky, že pri prepočítaní starobného dôchodku mala odporkyňa vychádzať zo sumy 304,23 € mesačne, v ktorej jej bol predčasný starobný dôchodok vyplácaný od 09.12.2010 a teda, že odporkyňa vychádzala z nesprávnej základnej sumy predčasného starobného dôchodku vo výške 271,20 € mesačne. Taktiež sa nevysporiadal s námietkou navrhovateľky vo vzťahu k skoršiemu nároku na prepočet (od 01.01.2013), ktorá za uplatnenie nároku považuje žiadosť o informáciu zo 16.01.2013, ktorú odporkyni poslala jej právna zástupkyňa (č.l. 29 súdneho spisu), a na ktorú odporkyňa reagovala „sprístupnením informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z.“ č.16939-2/2013-BA z 29.01.2013.

Nedostatočné zistenie skutočného stavu, resp. absentujúce právne zdôvodnenie rozhodnutia krajského súdu má za následok jeho nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 221 ods. 1 písm. f) a písm. h) a ods. 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní krajský súd zašle právnej zástupkyňi navrhovateľky požadované vyjadrenie odporkyne, vysporiada sa s námietkou skoršieho uplatnenia nároku na prepočet starobného dôchodku z hľadiska posúdenia obsahu žiadosti navrhovateľky o informáciu zo 16.01.2013, ako aj s otázkou, či odporkyňa v odpovedi na takú žiadosť mala povinnosť navrhovateľku upozorniť na novú zákonnú úpravu od 01.01.2013, taktiež sa vysporiada s námietkou čo do výšky sumy predčasného starobného dôchodku, z ktorej mala odporkyňa vychádzať pri prepočítaní starobného dôchodku. Nové rozhodnutie vo veci (riadne odôvodní v intenciách § 157 ods. 2 OSP a znovu rozhodne o trovách konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.